

## 15.4.19 OPPILAANOHJAUS 7.-9.Ik

Oppilaanohjauksella on keskeinen merkitys sekä oppilaiden, koulun että yhteiskunnan näkökulmasta. Ohjaustoiminnan tulee muodostaa koko perusopetuksen ajan kestävä, perusopetuksen jälkeisiin opintoihin ulottuva jatkumo. Oppilaanohjauksella edistetään oppilaiden koulutyön onnistumista, opintojen sujumista sekä koulutuksen tuloksellisuutta ja vaikuttavuutta.

Oppilaanohjauksen tehtävänä on edistää oppilaiden kasvua ja kehitystä siten, että oppilaat pystyvät kehittämään opiskelunvalmiuksiaan ja vuorovaikutustaitojaan sekä oppimaan elämässä tarvittavia tietoja ja taitoja. Oppilaanohjaus tukee oppilaita tekemään omiin valmiuksiinsa, arvoihinsa ja lähtökohtiinsa sekä kiinnostukseensa perustuvia arkielämää, opiskelua, jatko-opintoja sekä tulevaisuutta koskevia päätöksiä ja valintoja. Ohjauksen avulla oppilaat oppivat tiedostamaan mahdollisuutensa vaikuttaa oman elämänsä suunnitteluun ja päätöksentekoon. Oppilaita kannustetaan pohtimaan ja kyseenalaistamaan koulutukseen ja ammatteihin liittyviä ennakkokäsityksiään ja tekemään valintansa ilman sukupuoleen sidottuja roolimalleja. Oppilaanohjausta toteutetaan yhteistyössä huoltajien kanssa.

Koulun ohjaussuunnitelmassa kuvataan oppilaanohjauksen järjestämisen rakenteet, toimintatavat, työn- ja vastuunjako sekä monialaiset verkostot, joita tarvitaan ohjauksen tavoitteiden toteutumiseksi. Suunnitelmassa kuvataan myös kodin ja koulun ohjausyhteistyö, koulun työelämäyhteistyö sekä työelämään tutustumisen järjestelyt. Ohjaussuunnitelman tavoitteiden toteutumista arvioidaan systemaattisesti. Oppilaiden opintojen sujuvuutta nivelvaiheissa edistetään perusopetuksen aikana ja jatko-opintoihin siirryttäessä opettajien välisellä ja opinto-ohjaajien keskinäisellä sekä tarvittaessa moniammatillisella yhteistyöllä. Opettajat hyödyntävät työssään ajantasaista tietoa jatko-opinnoista, työelämästä ja työtehtävistä sekä niissä tapahtuvista muutoksista.

Oppilaanohjaus yhdistää koulua yhteiskuntaan ja työelämään. Sen avulla edistetään oikeuden-mukaisuuden, yhdenvertaisuuden, tasa-arvon ja osallisuuden toteutumista sekä ehkäistään syrjäytymistä koulutuksesta ja työelämästä. Oppilaanohjauksessa kehittyvät tiedot ja taidot edistävät osaltaan osaavan työvoiman saatavuutta sekä osaamisen kysynnän ja tarjonnan yhteensovittamista tulevaisuuden työelämässä.

**Vuosiluokilla 7–9** oppilaanohjauksen tehtävänä on tukea oppilaiden siirtymistä vuosiluokkien 7–9 oppimisympäristöön ja työskentelytapoihin. Vuosiluokkien 7–9 aikana jokaista oppilasta ohjataan edelleen kehittämään oppimaan oppimisen taitojaan ja opiskelunvalmiuksiaan. Oppilaita autetaan hahmottamaan valintojen vaikutusta opintoihin ja tulevaisuuteen. Oppilaanohjauksen tehtävänä yhdessä muiden oppiaineiden kanssa on selkeyttää opiskeltavien oppiaineiden merkitystä jatko-opintojen ja työelämätaitojen kannalta sekä laajentaa oppilaiden käsityksiä työelämästä, työtehtävistä, yrittäjyydestä ja tulevaisuuden osaamistarpeista. Päävastuu oppilaanohjauksen toteuttamisesta on opinto-ohjaajalla.

Oppilaanohjauksen tehtävänä on kehittää oppilaiden valmiuksia selviytyä muuttuvissa elämäntilanteissa, opintojen nivelvaiheissa sekä työuran siirtymissä. Oppilaat oppivat käyttämään ja hyödyntämään erilaisia tieto-, neuvonta- ja ohjauspalveluita. Ohjauksella vahvistetaan oppilaiden toimijuutta ja oma-aloitteisuutta koulutus- ja uravalintojaan koskevassa päätöksenteossa. Oppilaanohjaus tarjoaa oppilaille tietoa ja tutustumismahdollisuuksia peruskoulun jälkeisiin koulutus- ja opiskeluvaihtoehtoihin yhteistyössä vastaanottavan oppilaitoksen sekä huoltajien kanssa. Ohjauksen tehtävänä on edistää opintojen loppuun saattamista sekä yhteishaun yhteydessä tehtävän jatkosuunnittelun avulla tukea siirtymistä perusopetuksen jälkeisiin opintoihin.

### **Oppilaanohjauksen tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet vuosiluokilla 7–9**

Sisällöt valitaan siten, että ne tukevat tavoitteiden saavuttamista. Sisältöalueista muodostetaan kokonaisuuksia eri vuosiluokille.

**S1 Oppiminen ja opiskelu:** Keskeisinä sisältöalueina oppilaanohjauksessa ovat koulu yhteisössä toimimisen sekä opiskelutaitojen ja oppimaan oppimisen taitojen harjoittelu yhteistyössä muiden oppiaineiden kanssa elinikäisen oppimisen ja yhteisöllisyyden näkökulmista. Oppilaat harjoittelevat asettamaan itselleen opiskeluun liittyviä tavoitteita opintojen eri vaiheissa, arvioimaan itsenäisen toiminnan kehittymistä ja tavoitteiden toteutumista sekä ottamaan vastuuta omasta oppimisestaan, opintoihin liittyvien valintojen tekemisestä sekä opintojensa etenemisestä.

**S2 Itsetuntemus ja elinikäinen urasuunnittelu:** Oppilaanohjauksessa käsitellään sisältöalueita, joiden avulla oppilaat laajentavat itsetuntemustaan ja itsearviointitaitojaan, tulevaisuuden suunnittelu- ja päätöksentekotaitojaan sekä kehittävät taitojaan ratkaista ongelmia tilanteessa, jossa valmista ratkaisua ei ole annettu. Harjoitettavat taidot koskevat mm. urasuunnittelu- ja urahallintataitoja, motivaatiota sekä yleisiä elämässä tarvittavia taitoja. Analysointivalmiuksia sekä omiin valintoihin vaikuttavien tekijöiden tunnistamista harjoitetaan. Tällaisia tekijöitä ovat esimerkiksi arvot ja asenteet, oppilaan taidot sekä sosiaaliset verkostot.

**S3 Opiskelussa ja työelämässä tarvittavat taidot:** Oppilaanohjauksessa tarjotaan oppilaille mahdollisuuksia harjaannuttaa taitojaan toimijana erilaisissa ympäristöissä. Huomiota kiinnitetään monipuolisten opiskelussa ja työelämässä tarvittavien taitojen sekä monikanavaisten vuorovaikutus- ja viestintätaitojen kehittymiseen. Viestintätaitoihin kuuluu myös eri tietolähteiden kautta saadun tiedon luotettavuuden arviointi urasuunnittelun kannalta.

**S4 Työelämään tutustuminen:** Eri elinkeinoihin, työelämään ja ammattialoihin tutustuminen sekä työn hakemisen harjoittelu lisäävät oppilaiden työelämätietoutta. Samalla oppilaat tutustuvat itseään kiinnostaviin aloihin, ammatteihin ja yrittäjyyteen. Työelämätaitoja harjoitellaan erityisesti työelämään tutustumisjaksoilla (TET), joista saatua kokemusta, tietoa ja palautetta hyödynnetään eri oppiaineiden opiskelussa sekä tulevaisuuden suunnitelmia tehtäessä. Huomiota kiinnitetään työelämän tasa-arvokysymyksiin.

**S5 Jatko-opinnot ja niihin hakeutuminen:** Oppilaiden jatko-opintojen ja tulevaisuuden suunnittelun taitojen kehittyminen on jatkumo, jota syvennetään oppilaanohjauksen sisällöissä koko perusopetuksen ajan. Oppilaanohjauksessa oppilaat tutustuvat Suomen koulutusjärjestelmän tarjoamiin erilaisiin jatko-opintomahdollisuuksiin ja oppivat etsimään tarkempaa tietoa jatko-opinnoista sekä niihin hakeutumisesta sekä hyödyntämään eri tieto-, neuvonta- ja ohjauspalveluita.” (OPS 2014, 442–444.)

# OPPILAANOHAUS 7.IK

Oppilaanohjauksen tavoitteet, tavoitetarkennukset, sisältötarkennukset paikallisine painotuksineen ja laaja-alainen osaaminen

Tavoitteiden rakenne: **opettajan toiminta** + **oppilaan toiminta** + **asiat tai ilmiöt, joiden parissa työskennellään**

Opetuksen tavoitteet		Tavoitetarkennukset	Sisältötarkennukset ja paikalliset painotukset	Laaja-alainen osaaminen
Osallisuus ja aktiivinen toiminta	<b>T1</b> auttaa oppilasta muodostamaan kokonaiskäsitys vuosiluokkien 7-9 toimintatavoista ja opiskeluympäristöstä, kehittää oppilaan valmiutta toimia kyseisessä ympäristössä ja erilaisissa ryhmissä sekä tukea oppilasta itsenäiseen toimintaan ja vastuun ottamiseen opiskelutaan ja tekemistään valinnoista	S1 Oppiminen ja opiskelu <ul style="list-style-type: none"> <li>- Harjoitellaan kouluympäristössä toimimista</li> </ul> S2 Itsetuntemus ja elinikäinen urasuunnittelu <ul style="list-style-type: none"> <li>- Tehdään itsearviointia.</li> <li>- Pohditaan sosiaalisten verkostojen merkitystä.</li> <li>- Harjaannutetaan yleisiä elämässä tarvittavia taitoja.</li> <li>- Pohditaan arvoja ja asenteita.</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- Yläkoulu ja luokkakaverit tutuksi ja ryhmäytyminen</li> <li>- Koulun toimintakulttuuri ja arvot</li> <li>- Roolien merkitys eri tilanteissa ja oman roolin ja sen vaikutuksen hahmottaminen</li> <li>- Vaikuttaminen kouluyhteisössä</li> <li>- Minä ja muut</li> <li>- Sosiaaliset taidot ja verkostot</li> </ul>	Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot (L3) <ul style="list-style-type: none"> <li>- Vastuu itsestä, toisista ja arjen sujumisesta</li> </ul> Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen (L7) <ul style="list-style-type: none"> <li>- Yksityisyys /some</li> <li>- Vaikuttaminen kouluyhteisössä</li> </ul>
Oppimaan oppimisen taidot	<b>T2</b> kannustaa ja ohjata oppilaita kehittämään opiskelutaitojaan sekä oppimaan oppimisen taitojaan	S1 Oppiminen ja opiskelu <ul style="list-style-type: none"> <li>- Harjaannutetaan opiskelutaitoja ja tavoitteiden asettamista sekä vastuunottoa.</li> <li>- Tehdään itsearviointia.</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- Oppimaan oppimisen taidot ja</li> <li>- hyvän oppimisen edellytykset</li> <li>- Elämänhallinta</li> <li>- Opiskelutekniikat</li> </ul>	Ajattelu ja oppimaan oppiminen (L1) <ul style="list-style-type: none"> <li>- Oppimista, omaa ja yhteistä hyvinvointia edistävät tekijät ja terveet elämäntavat</li> </ul>
Elinikäinen oppiminen	<b>T3</b> luoda edellytyksiä oppilaan halulle oppia, arvioida osaamistaan, tunnistaa ja hyödyntää taitojaan ja vahvuuksiaan, kehittää kykyään tunnistaa oppimiskohteitaan sekä antaa valmiuksia muuttaa tarvittaessa suunnitelmiaan ja toimintamallejaan	S1 Oppiminen ja opiskelu <ul style="list-style-type: none"> <li>- Asetetaan tavoitteita.</li> </ul> S2 Itsetuntemus ja elinikäinen <ul style="list-style-type: none"> <li>-</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- Itsearviointia edellisiin sisältöihin liittyvissä aiheissa</li> <li>- Motivaation merkitys</li> </ul>	Ajattelu ja oppimaan oppiminen (L1) <ul style="list-style-type: none"> <li>- Omat kokemukset ja omien ajattelu-tapojen ja työskentelytapojen merkitys tulevaisuudelle</li> </ul>

Itsetuntemus	<p><b>T4</b> ohjata oppilasta tunnistamaan omiin valintoihinsa vaikuttavia tekijöitä sekä suhteutamaan omaa toimintaansa kykyjensä, edellytystensä ja kiinnostuksensa mukaisesti</p>	<p>S2 Itsetuntemus ja elinikäinen urasuunnittelu</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Kehitetään taitoja itsenäiseen toimintaan ja vastuunottoon.</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- Oppiaineet ja valinnaisuus</li> <li>- Valinnaisainevalinnat ja niiden merkitys tulevaisuuden kannalta</li> <li>- Omat kiinnostukset ja vahvuudet</li> <li>- Kuka minä olen?</li> <li>- Minäkuva, unelmat, tavoitteet</li> </ul>	<p>Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot (L3)</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Itsenäistymiseen tukeminen yhteistyössä kotien kanssa (valinnaisainevalinnat)</li> <li>- Sosiaaliset taidot ja itsetuntemus</li> <li>- Itseluottamus</li> </ul>
Tavoitteiden asettaminen	<p><b>T5</b> ohjata oppilaita asettamaan sekä pitkän että lyhyen aikavälin tavoitteita, tekemään niitä koskevia suunnitelmia sekä arvioimaan niiden toteutumista</p>	<p>S2 Itsetuntemus ja elinikäinen urasuunnittelu</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Perehdytään tulevaisuuden suunnittelutaitoihin.</li> <li>- Ymmärretään motivaation merkitys.</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- Arviointi ja tavoitteet</li> <li>- Oppimisen arviointi yläkoulussa ja sen merkitys</li> <li>- Tavoitteiden asettaminen ja säännöllisen työnteon merkitys opinnoissa</li> </ul>	<p>Ajattelu ja oppimaan oppiminen (L1)</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Tavoitteiden ja suunnitelmien merkitys päämäärän saavuttamisessa</li> </ul> <p>Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot (L3)</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Omien tekojen ja valintojen merkitys sekä vaikutus arjessa</li> </ul>
Työelämään suuntautuva oppiminen	<p><b>T6</b> auttaa oppilasta ymmärtämään työn merkitys oman elämänsä ja yhteiskunnan kannalta sekä edistää oppilaan taitoa tunnistaa opiskeltavien oppiaineiden merkitys tulevien opintojen sekä työelämässä ja työllistymisessä tarvittavan osaamisen kannalta</p>	<p>S2 Itsetuntemus ja elinikäinen urasuunnittelu</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Pyritään löytämään omia vahvuuksia ja kehittämiskohteita.</li> <li>- Tehdään itsearviointia.</li> </ul> <p>S3</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Opetellaan opiskelussa ja työelämässä tarvittavia taitoja.</li> </ul> <p>S5 Jatko-opinnot ja niihin haikautuminen</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Luodaan perustaa jatkumolle kohti omaa uravalintaa.</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- Arviointi ja sen merkitys omalle tulevaisuudelle</li> <li>- Erilaiset keskiarvot (lu/ka) ja arvioinnin merkitys haettaessa toiselle asteelle</li> <li>- Ryhmätyötaitot ja yhdessä toimiminen</li> <li>- Erialaisuuden ymmärtäminen</li> </ul>	<p>Työelämätaidot ja yrittäjyys (L6)</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Rohkaistaan tunnistamaan ja kehittämään omia vahvuuksiaan sekä ymmärtämään erilaisuutta</li> </ul> <p>Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuuden rakentaminen (L7)</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Omien valintojen ja tekojen merkitys itselle ja tulevaisuudelle</li> </ul>
	<p><b>T7</b> ohjata oppilasta kehittämään taitoaan arvioida eri työtehtävissä tarvittavaa osaamista, vuorovaikutus- ja viestintätaitoja sekä itselleen sopivia</p>	<p>S2-S5</p>	<p>PÄÄPAINO 8.–9.LK SISÄLTYY OSITTAIN EDELLISIIN</p>	<p>Monilukutaito (L4) Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen (L5) Työelämätaidot ja yrittäjyys (L6)</p>

	ammattialoja ja vahvistamaan valmiuksia hakea tietoa vaadittavan osaamisen hankkimisesta perusopetuksen jälkeen			
Koulutus- ja työelämätiedon hyödyntäminen omassa urasuunnittelussa	T8 antaa oppilaalle ja huoltajalle tietoa Suomen koulutusjärjestelmän pääpiirteistä ja sen mahdollisuuksista, tukea oppilaan taitoa etsiä koulutus- ja työelämätietoa sekä Suomesta että ulkomailta	S4, S5	8.-9.lk	Monilukutaito (L4) Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen (L5)
	T9 ohjata oppilasta käyttämään monikanavaisia tieto-, neuvonta- ja ohjauspalveluja sekä arvioimaan eri tietolähteiden kautta saadun tiedon luotettavuutta ja tarkoituksenmukaisuutta urasuunnittelun näkökulmasta	S2, S3, S5	9. lk	Monilukutaito (L4) Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen (L5) Työelämätaidot ja yrittäjyys (L6)
Monikulttuurisuus ja kansainvälisyys	T10 tukea oppilaan taitoja tunnistaa kulttuuritaustansa sekä kykyä toimia kulttuurienvälisissä kohtaamisissa ja yhteistyötilanteissa, opastaa oppilasta hankkimaan ja omaksumaan tietoa opiskelu- ja työskentelymahdollisuuksista monikansallisissa työympäristöissä sekä ulkomailla	S4, S5	9. lk	Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu (L2)

# OPPILAANOHAUS 8.IK

Oppilaanohjauksen tavoitteet, tavoitetarkennukset, sisältötarkennukset paikallisine painotuksineen ja laaja-alainen osaaminen

Tavoitteiden rakenne: **opettajan toiminta** + **oppilaan toiminta** + **asiat tai ilmiöt, joiden parissa työskennellään**

Opetuksen tavoitteet		Tavoitetarkennukset	Sisältötarkennukset ja paikalliset painotukset	Laaja-alainen osaaminen
Osallisuus ja aktiivinen toiminta	<b>T1</b> auttaa oppilasta muodostamaan kokonais käsitys vuosiluokkien 7-9 toimintatavoista ja opiskelu ympäristöstä, kehittää oppilaan valmiutta toimia kyseisessä ympäristössä ja erilaisissa ryhmissä sekä tukea oppilasta itsenäiseen toimintaan ja vastuun ottamiseen opiskelustaan ja tekemistään valinnoista	S1, S2	<b>7.-luokalla</b>	Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot (L3) Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuuden rakentaminen (L7)
Oppimaan oppimisen taidot	<b>T2</b> kannustaa ja ohjata oppilaita kehittämään opiskelutaitojaan sekä oppimaan oppimisen taitojaan	S1 Oppiminen ja opiskelu - Kehitetään opiskelutaitoja, vastuunottoa. - Asetetaan tavoitteita ja seurataan niiden saavuttamista.	- Oppimaan oppimisen taidot ja opiskelutekniikka - kertaus - Vastuu opiskelusta ja itsearviointi	Ajattelu ja oppimaan oppiminen (L1) - Vahvistetaan omia opiskelutaitoja - Kannustus vastuunottoon ja tavoitteiden asettamiseen opinnoissa
Elinikäinen oppiminen	<b>T3</b> luoda edellytyksiä oppilaan halulle oppia, arvioida osaamistaan, tunnistaa ja hyödyntää taitojaan ja vahvuuksiaan, kehittää kykyään tunnistaa oppimiskohteitaan sekä antaa valmiuksia muuttaa tarvittaessa suunnitelmiaan ja toimintamallejaan	S1 Oppiminen ja opiskelu S2 Itsetuntemus ja elinikäinen urasuunnittelu	- Itsearviointi ja ohjausta 8.luokan luokkaohjauksen sisällöissä sekä yksilöohjauksen yhteydessä	Ajattelu ja oppimaan oppiminen (L1) - Vastuuseen kasvaminen, tavoitteellisuus ja - Omien tavoitteiden mukaisesti eteneminen

Itsetuntemus	<p><b>T4 ohjata oppilasta tunnistamaan omiin valintoihinsa vaikuttavia tekijöitä sekä suhteutamaan omaa toimintaansa kykyjensä, edellytystensä ja kiinnostuksensa mukaisesti</b></p>	<p>S2 Itsetuntemus ja elinikäinen urasuunnittelu</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Opitaan tunnistamaan omiin valintoihin vaikuttavia tekijöitä.</li> <li>- Harjaannutetaan analyysivalmiuksia.</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- Itsetuntemuksen ja itseluottamuksen vahvistaminen (luonteenpiirteet, erilaisuus, itsetunto ja sen vahvistamiseen liittyvät tekijät)</li> <li>- Persoonallisuus ja temperamentti</li> <li>- Vahvuudet ja lahjakkuudet</li> </ul>	<p>Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot (L3)</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Sosiaalisten taitojen ja tunnetaitojen kehittyminen</li> </ul>
Tavoitteiden asettaminen	<p><b>T5 ohjata oppilaita asettamaan sekä pitkän että lyhyen aikavälin tavoitteita, tekemään niitä koskevia suunnitelmia sekä arvioimaan niiden toteutumista</b></p>	<p>S2 Itsetuntemus ja elinikäinen urasuunnittelu</p> <p>S5 Jatko-opinnot</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Jatketaan jatko-opintojen suunnittelua jatkumona 7.-9. lk.</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- Itsearviointi ja yksilöohjaus</li> <li>- Opiskelumestys ja omat urasuunnitelmat</li> <li>- Motivaatio, valinnat ja vastuu</li> </ul>	<p>Ajattelu ja oppimaan oppiminen (L1)</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Tavoitteet ja tulevaisuuden suunnittelu</li> </ul> <p>Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot (L3)</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Omien tekojen ja valintojen merkitys ja vaikutus nyt ja tulevaisuudessa</li> </ul>
Työelämään suuntautuva oppiminen	<p><b>T6 auttaa oppilasta ymmärtämään työn merkitys oman elämänsä ja yhteiskunnan kannalta sekä edistää oppilaan taitoa tunnistaa opiskeltavien opintojen merkitys tulevien opintojen sekä työelämässä ja työllistymisessä tarvittavan osaamisen kannalta</b></p>	<p>S2 Itsetuntemus ja elinikäinen urasuunnittelu</p> <p>S3 Opiskelussa ja työelämässä tarvittavat taidot</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Harjoitellaan työelämässä ja työhaussa tarvittavia taitoja.</li> </ul> <p>S5 Jatko-opinnot ja niihin hakeutuminen</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Edetään jatkumona kohti omaa uravalintaa.</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- TET ja työnhaku</li> <li>- Omat kiinnostukset ja urasuunnittelu TET-paikan valinnassa</li> <li>- Työhaussa ja työelämässä vaadittavien taitojen harjoittelu</li> <li>- Yrittäjyys</li> </ul>	<p>Työelämätaidot ja yrittäjyys (L6)</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Lähialueen elinkeinoelämän mahdollisuudet ja TET</li> <li>- Työelämätaitojen harjoittelu (TET)</li> <li>- Kiinnostus ja myönteinen asenne työelämää ja yrittäjyyttä kohtaan</li> </ul> <p>Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuuden rakentaminen (L7)</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Työelämässä tarvittavat taidot ja erilaiset tulevaisuudenvaihtoehdot</li> </ul>
	<p><b>T7 ohjata oppilasta kehittämään taitoaan arvioida eri työtehtävissä tarvittavaa osaamista, vuorovaikutus- ja viestintätaitoja sekä itselleen sopivia ammattialoja ja vahvistamaan valmiuksia hakea tietoa vaadittavan osaamisen hankkimisesta perusopetuksen jälkeen</b></p>	<p>S2 Itsetuntemus ja urasuunnittelu</p> <p>S3 Opiskelussa ja työelämässä tarvittavat taidot</p> <p>S4 Työelämään tutustuminen</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Tutustutaan työelämään ja hyödynnetään saatuja kokemuksia omassa opiskelussa ja tulevaisuuden suunnittelussa.</li> </ul> <p>S5 Jatko-opintoihin hakeutuminen</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Edetään jatkumona.</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- TET-raportointi</li> <li>- Itsearviointi ja oppimiskokemukset suhteessa tulevaisuuden suunnitelmiin sekä työelämästä saadut kokemukset ja tieto</li> </ul>	<p>Monilukutaito (L4)</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Tiedon tuottaminen ja välittäminen</li> </ul> <p>Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen (L5)</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Vuorovaikutuksen ja yhteistyön merkitys</li> </ul> <p>Työelämätaidot ja yrittäjyys (L6)</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Työelämässä tarvittavat tiedot ja taidot</li> </ul>

<p>Koulutus- ja työelämätiedon hyödyntäminen omassa urasuunnittelussa</p>	<p><b>T8</b> antaa oppilaalle ja huoltajalle tietoa Suomen koulutusjärjestelmän pääpiirteistä ja sen mahdollisuuksista, tukea oppilaan taitoa etsiä koulutus- ja työelämätietoa sekä Suomesta että ulkomailta</p>	<p>S4 Työelämään tutustuminen - Tutustutaan ammattialoihin ja koulutuksiin. S5 Jatko-opinnot ja niihin hakeutumien</p>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- Suomen koulutusjärjestelmä</li> <li>- Ammattitietous sekä omat kiinnostukset ja vahvuudet (mm. AVO-testit)</li> <li>- Koulutusalat ja ammatit <ul style="list-style-type: none"> <li>- Toisen asteen ammatillinen koulutus + korkean asteen ammatit lyhyesti ammattialojen käsittelyn yhteydessä</li> <li>- Omat kiinnostukset ja kyvyt suhteessa ammatialaan (itsearviointi)</li> <li>- Lähialueen tarjontaan tutustuminen (vierailukäynnit toisen asteen oppilaitoksissa)</li> </ul> </li> </ul>	<p>Monilukutaito (L4)</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Tutustutaan koulutusjärjestelmän tarjoamiin mahdollisuuksiin ja etsitään itselle sopivia vaihtoehtoja</li> </ul> <p>Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen (L5)</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Tutustutaan ja käytetään erilaisia tieto-, neuvonta- ja ohjauspalveluita</li> </ul>
	<p><b>T9</b> ohjata oppilasta käyttämään monikanavaisia tieto-, neuvonta- ja ohjauspalveluja sekä arvioimaan eri tietolähteiden kautta saadun tiedon luotettavuutta ja tarkoituksenmukaisuutta urasuunnittelun näkökulmasta</p>	<p>S2 itsetuntemus ja elinikäinen urasuunnittelu S3 Opiskelussa ja työelämässä tarvittavat taidot S5 Jatko-opinnot ja niihin hakeutumien</p>	<p>Tiedonhankintataidot</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Ammattiesitelmät ja ammatit</li> <li>- Tiedonhaku ja erilaisten tietolähteiden tiedon luotettavuuden arviointi (tieto-, neuvonta- ja ohjauspalvelut)</li> </ul>	<p>Monilukutaito (L4)</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Harjoitellaan tiedon tuottamisen, tulkinna ja välittämisen taitoja</li> </ul> <p>Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen (L5)</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Vastuullinen teknologian hyödyntäminen</li> </ul> <p>Työelämätaidot ja yrittäjyys (L6)</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Vuorovaikutustaidot ja tiedonvälittäminen</li> <li>- Projektityöskentelytaidot</li> </ul>
<p>Monikulttuurisuus ja kansainvälisyys</p>	<p><b>T10</b> tukea oppilaan taitoja tunnistaa kulttuuritaustansa sekä kykyä toimia kulttuuriympäristössä kohtauksissa ja yhteistyötilanteissa, opastaa oppilasta hankkimaan ja omaksumaan tietoa opiskelu- ja työskentelymahdollisuuksista monikansallisissa työympäristöissä sekä ulkomailla</p>	<p>S4 S5</p>	<p>9. lk</p>	<p>Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu (L2)</p>



# OPPILAANOHJAUS 9.Ik

Oppilaanohjauksen tavoitteet, tavoitetarkennukset, sisältötarkennukset paikallisine painotuksineen ja laaja-alainen osaaminen

Tavoitteiden rakenne: opettajan toiminta + oppilaan toiminta + asiat tai ilmiöt, joiden parissa työskennellään

Opetuksen tavoitteet		Tavoitetarkennukset	Sisältötarkennukset ja paikalliset painotukset	Laaja-alainen osaaminen
Osallisuus ja aktiivinen toiminta	<b>T1</b> auttaa oppilasta muodostamaan kokonais käsitys vuosiluokkien 7-9 toimintatavoista ja opiskelu ympäristöstä, kehittää oppilaan valmiutta toimia kyseisessä ympäristössä ja erilaisissa ryhmissä sekä tukea oppilasta itsenäiseen toimintaan ja vastuun ottamiseen opiskelusta ja tekemistään valinnoista	S1, S2	7. lk	Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot (L3) Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuuden rakentaminen (L7)
Oppimaan oppimisen taidot	<b>T2</b> kannustaa ja ohjata oppilaita kehittämään opiskelutaitojaan sekä oppimaan oppimisen taitojaan	S1	7.-8.lk	Ajattelu ja oppimaan oppiminen (L1)
Elinikäinen oppiminen	<b>T3</b> luoda edellytyksiä oppilaan halulle oppia, arvioida osaamistaan, tunnistaa ja hyödyntää taitojaan ja vahvuuksiaan, kehittää kykyään tunnistaa oppimiskohteitaan sekä antaa valmiuksia muuttaa tarvittaessa suunnitelmiaan ja toimintamallejaan	S1 Oppiminen ja opiskelu - Asetetaan tavoitteita ja tarkastellaan niiden saavuttamista opiskelussa.	Itsearviointi ja yksilöohjaus - Vastuun ottaminen omasta oppimisesta ja tavoitteiden saavuttamisesta	Ajattelu ja oppimaan oppiminen (L1) - Uravalinta ja omat taipumukset sekä kiinnostukset - Opintoihin ja uravalintaan liittyvät mahdollisuudet ja vaihtoehdot

Itsetuntemus	<p><b>T4</b> ohjata oppilasta tunnistamaan omiin valintoihinsa vaikuttavia tekijöitä sekä suhteutamaan omaa toimintaansa kykyjensä, edellytystensä ja kiinnostuksensa mukaisesti</p>	<p>S2 Itsetuntemus ja elinikäinen urasuunnittelu</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Tunnistetaan omiin valintoihin vaikuttavia tekijöitä.</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- Kohti yhteishakua ja oman koulutuspolun suunnittelu</li> <li>- Yksilöohjaus</li> <li>- Pienryhmäohjaus tarpeen mukaan</li> </ul>	<p>Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot (L3)</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Itsenäistymisen tukeminen</li> </ul>
Tavoitteiden asettaminen	<p><b>T5</b> ohjata oppilaita asettamaan sekä pitkän että lyhyen aikavälin tavoitteita, tekemään niitä koskevia suunnitelmia sekä arvioimaan niiden toteutumista</p>	<p>S2 Itsetuntemus ja elinikäinen urasuunnittelu</p> <p>S5 Jatko-opinnot ja niihin hakeutuminen</p>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- Yksilöohjaus</li> <li>- Suunnitelmat, tavoitteet</li> <li>- Yhteishaku ja siihen valmistautuminen</li> <li>- Yhteistyö huoltajien kanssa oppilaan ja huoltajien halutessa</li> </ul>	<p>Ajattelu ja oppimaan oppiminen (L1)</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Uravalinnat ja omat taipumukset sekä kiinnostuksen kohteet</li> </ul> <p>Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot (L3)</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Valmentaudutaan tekemään päätöksiä omista koulutusvalinnoista</li> </ul>
Työelämään suuntautuva oppiminen	<p><b>T6</b> auttaa oppilasta ymmärtämään työn merkitys oman elämänsä ja yhteiskunnan kannalta sekä edistää oppilaan taitoa tunnistaa opiskeltävien oppiaineiden merkitys tulevien opintojen sekä työelämässä ja työllistymisessä tarvittavan osaamisen kannalta</p>	<p>S2 Itsetuntemus ja elinikäinen urasuunnittelu</p> <p>S3 Työelämässä ja työnhaussa tarvittavien taitojen harjoittelu</p> <p>S5 Jatko-opinnot ja niihin hakeutuminen</p>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- TET ja työnhaku</li> <li>- Omat kiinnostukset ja urasuunnittelu TET-paikan valinnassa</li> <li>- Työnhaussa ja työelämässä vaadittavien taitojen harjoittelu</li> </ul>	<p>Työelämätaidot ja yrittäjyys (L6)</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Lähialueen elinkeinoelämän mahdollisuudet ja TET</li> <li>- Työelämätaitojen harjoittelu (TET)</li> </ul> <p>Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen (L7)</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Työelämässä tarvittavat taidot ja erilaiset tulevaisuudenvaihtoehdot</li> </ul>
	<p><b>T7</b> ohjata oppilasta kehittämään taitoaan arvioida eri työtehtävissä tarvittavaa osaamista, vuorovaikutus- ja viestintätaitoja sekä itselleen sopivia ammattialoja ja vahvistamaan valmiuksia hakea tietoa vaadittavan osaamisen hankkimisesta perusopetuksen jälkeen</p>	<p>S2 Itsetuntemus ja urasuunnittelu</p> <p>S3 Opiskelussa ja työelämässä tarvittavat taidot</p> <p>S4 Työelämään tutustuminen</p> <p>S5 Jatko-opintoihin hakeutumisen jatkumo</p>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- TET-raportointi</li> <li>- Itsearviointi ja oppimiskokemukset suhteessa tulevaisuuden suunnitelmiin sekä työelämästä saadut kokemukset ja tieto</li> <li>- Työelämä ja yrittäjyys</li> <li>- Muuttuva työelämä</li> <li>- Työelämätaidot</li> <li>- Työnhaku</li> <li>- Nuori työelämässä</li> <li>- Tasa-arvo työelämässä</li> <li>- Ammattina yrittäjyys</li> <li>-</li> </ul>	<p>Monilukutaito (L4)</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Tiedon tuottaminen ja välittäminen sekä tulkinta</li> </ul> <p>Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen (L5)</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Tiedonhakutaitojen harjoittelu</li> </ul> <p>Työelämätaidot ja yrittäjyys (L6)</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Kiinnostus ja myönteinen asenne yrittäjyyttä ja työelämää kohtaan</li> <li>- Syvennetään työelämässä tarvittavia tietoja ja työelämän tuntemusta</li> </ul>

Koulutus- ja työelämätiedon hyödyntäminen omassa urasuunnittelussa	<p><b>T8</b> antaa oppilaalle ja huoltajalle tietoa Suomen koulutusjärjestelmän pääpiirteistä ja sen mahdollisuuksista, tukea oppilaan taitoa etsiä koulutus- ja työelämätietoa sekä Suomesta että ulkomailta</p>	<p>S4 Työelämään tutustuminen S5 Jatko-opinnot ja niihin ha- keutuminen</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Tutustutaan toisen asteen opintoihin.</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- Toisen asteen koulutus ja opinnot oman kiinnostuksen mukaan</li> <li>- Ammatillinen koulutus</li> <li>- Lukio-opinnot</li> <li>- Oppisopimuskoulutus</li> <li>- Muut koulutusvaihtoehdot</li> <li>- Korkean asteen opinnot oman kiinnostuksen mukaan</li> </ul>	<p>Monilukutaito (L4)</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Tiedonhakutaitojen ja medialukutaidon vahvistaminen</li> </ul> <p>Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen (L5)</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Itsenäinen tiedonhaku ja erilaiset tieto-, neuvonta- ja ohjauspalvelut</li> </ul>
	<p><b>T9</b> ohjata oppilasta käyttämään monikanavaisia tieto-, neuvonta- ja ohjauspalveluja sekä arvioimaan eri tietolähteiden kautta saadun tiedon luotettavuutta ja tarkoituksenmukaisuutta urasuunnittelun näkökulmasta</p>	<p>S2 Itsetuntemus ja elinikäinen urasuunnittelu S3 Opiskelussa ja työelämässä tarvittavat taidot S5 Jatko-opinnot ja niihin ha- keutuminen</p>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- Tieto-, neuvonta- ja ohjaus- palvelut</li> <li>- Valtakunnalliset</li> <li>- Lähialueen palvelut</li> <li>- Opintososiaaliset edut</li> </ul>	<p>Monilukutaito (L4)</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Tiedonhakutaitojen vahvistaminen</li> </ul> <p>Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen (L5)</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Itsenäinen tiedonhaku ja erilaiset tieto-, neuvonta- ja ohjauspalvelut</li> </ul> <p>Työelämätaidot ja yrittäjyys (L6)</p>
Monikulttuurisuus ja kansainvälisyys	<p><b>T10</b> tukea oppilaan taitoja tunnistaa kulttuuritaustansa sekä kykyä toimia kulttuurienvälisissä kohtaamisissa ja yhteistyötilanteissa, opastaa oppilasta hankkimaan ja omaksumaan tietoa opiskelu- ja työskentelymahdollisuuksista monikansallisissa työympäristöissä sekä ulkomailla</p>	<p>S4 Työelämään tutustuminen</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Perehdytään kansainvälisyyteen työelämässä.</li> </ul> <p>S5 Jatko-opinnot ja niihin ha- keutuminen</p>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- Kansainvälisyys ja monikulttuurisuus</li> <li>- Opiskelu ja työ ulkomailla</li> <li>- Suomalainen työelämä ja kansainvälisyys</li> </ul>	<p>Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu (L2)</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Kulttuurinen moninaisuus ja työelämän kansainvälisyys voimavarana ja mahdollisuutena</li> </ul>

## **Oppilaanohjauksen oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokalla 7–9**

”Oppilaanohjauksen työtapoja käytetään monipuolisesti oppilaiden yksilölliset sekä ryhmäkohtaiset tarpeet ja valmiudet huomioiden. Ohjausmuotoina ovat yksilöllisiin kysymyksiin syventyvä henkilökohtainen ohjaus, pienryhmäohjaus ja luokkamuotoinen ohjaus. Ryhmiä muodostetaan joustavasti ohjauksen sisältö ja vertaistuen mahdollisuudet huomioiden. Henkilökohtaisessa ohjauksessa oppilaalla on mahdollisuus keskustella opintoihinsa, koulutus- ja ammatinvalintoihinsa sekä elämäntilanteeseensa liittyvistä kysymyksistä. Pienryhmäohjauksessa oppilas oppii ryhmässä käsittelemään kaikille yhteisiä tai kunkin ryhmään osallistuvan oppilaan henkilökohtaisia, muiden oppilaiden kanssa jaettavissa olevia ohjauksellisia kysymyksiä. Ohjauksen jatkumo turvataan tarjoamalla oppilaanohjausta kaikilla luokkatasoilla. Huoltajalle järjestetään tarvittaessa tilaisuuksia neuvotella oppilaan opiskeluun ja valintoihin liittyvistä kysymyksistä opettajan, opinto-ohjaajan, oppilaan ja huoltajan yhteisissä tapaamisissa.

Oppimisympäristöinä hyödynnetään koulun ja verkkoympäristöjen rinnalla lähiympäristöä ja työelämää. Oppilaalle tulee järjestää perusopetuksen 7–9 vuosiluokkien aikana työelämään tutustumisjaksoja (TET) koulutus- ja ammatinvalintojensa perustaksi ja työn arvostuksen lisäämiseksi. Oppilaan tulee voida hankkia omakohtaisia kokemuksia työelämästä ja ammasteista aidossa työympäristössä. Työelämään tutustumisen yhteydessä oppilaalle tulee järjestää mahdollisuus arvioida hankkimiaan tietoja ja kokemuksia. Työelämään tutustumista toteutetaan yhdessä muiden oppiaineiden kanssa hyödyntäen niiden oppisisältöjä ja työtapoja.” (OPS 2014, 444–445.)

## **Ohjaus, eriyttäminen ja tuki oppilaanohjauksessa vuosiluokilla 7–9**

”Oppilaanohjauksessa huomioidaan jokaisen oppilaan yksilölliset lähtökohdat ja tarpeet. Ohjausta eriytetään ottamalla huomioon oppilaiden henkilökohtaiset tavoitteet, kokemukset, harrastukset, kiinnostuksen kohteet, osaamisalueet sekä elämäntilanteeseen vaikuttavat tekijät. Keskeistä on eri toimijoiden yhteistyö erityisesti opiskeluun kuuluvien siirtymä- ja nivelvaiheiden ohjauksessa. Moniammatillista ja -hallinnollista yhteistyötä tehdään erityisesti tukea tarvitsevien oppilaiden ja koulutuksen ulkopuolelle jäämässä olevien nuorten opintojen jatkumisen turvaamisessa.

Tukea tarvitsevan oppilaan kohdalla jatko-opintoihin liittyvä ohjaus aloitetaan riittävän varhain. Jatko-opintoja suunnitellaan yhteistyössä oppilaan, hänen huoltajansa, sekä tarvittaessa vastaanottavan oppilaitoksen ja peruskoulun edustajien kesken. Suunnittelussa otetaan huomioon oppilaan yksilölliset taipumukset, tuen tarve ja koulutuksen mahdollistamat työllistymisnäkymät. Oppilaalle ja hänen huoltajalleen tarjotaan mahdollisuuksia tutustua oppilaalle soveltuviin perusopetuksen jälkeisiä opintoja järjestäviin oppilaitoksiin. Oppilaalle ja huoltajalle annetaan riittävästi tietoa tuen jatkumisen mahdollisuuksista perusopetuksen jälkeisissä opinnoissa sekä muista tukimuodoista.” (OPS 2014, 445.)

## **Ohjaus, tehostettu henkilökohtainen oppilaanohjaus ja tukea tarvitsevan ohjaus oppilaanohjauksessa vuosiluokilla 7–9**

Oppilaanohjauksessa huomioidaan jokaisen oppilaan yksilölliset lähtökohdat ja tarpeet. Ohjausta eriytetään ottamalla huomioon oppilaiden henkilökohtaiset tavoitteet, kokemukset, harrastukset, kiinnostuksen kohteet, osaamisalueet sekä elämäntilanteeseen vaikuttavat tekijät. Keskeistä on eri toimijoiden yhteistyö erityisesti opiskeluun kuuluvien siirtymä- ja nivelvaiheiden ohjauksessa. Jatko-opintoihin liittyvä ohjaus aloitetaan riittävän varhain. Moniammatillista yhteistyötä tehdään erityisesti myös tehostettua henkilökohtaista ohjausta ja tukea tarvitsevien oppilaiden sekä erityisestä syystä koulutuksen ulkopuolelle jäämässä olevien nuorten opintojen jatkumisen turvaamisessa. Oppilaalla, joka tarvitsee perusopetuksen jälkeisiin jatko-opintoihin hakeutumiseen liittyvää tukea, on oikeus saada oppilaanohjauksen lisäksi tarpeidensa mukaista tehostettua henkilökohtaista oppilaanohjausta vuosiluokilla 8 ja 9. Tehostetussa henkilökohtaisessa oppilaanohjauksessa painopisteenä on oppilaan jatko-opintovalmiuksien kehittäminen sekä ohjaaminen oppilaalle sopiviin jatko-opintoihin. Tavoitteena on, että jokaiselle oppilaalle löytyy jatko-opiskelupaikka, jossa oppilas jatkaa oppivelvollisuuden suorittamista perusopetuksen jälkeen.

Oppilas jatkaa perusopetuksen jälkeen toisen asteen tutkinnon suorittamiseen, toiselle asteelle valmentavaan koulutukseen tai muuhun oppivelvollisuuslaissa määrättyyn koulutukseen. Tehostetun henkilökohtaisen oppilaanohjauksen tarpeen arvioi ensisijaisesti oppilaanohjaaja oppilaanohjauksen sisältöjen ja tavoitteiden näkökulmasta.

Tehostetussa henkilökohtaisessa oppilaanohjauksessa oppilaalle annetaan henkilökohtaista ja muuta oppilaanohjausta sekä laaditaan henkilökohtainen jatko-opintosuunnitelma. Henkilökohtaiseen jatko-opintosuunnitelmaan kirjataan oppilaan vahvuuksia sekä tavoitteita siirtymisestä perusopetuksen jälkeisiin opintoihin. Näitä vahvistetaan suunnitelmallisesti oppilaan yksilölliset lähtökohdat ja tarpeet huomioiden.

Oppimisen ja koulunkäynnin tukea tarvitsevan oppilaan kohdalla jatko-opintoihin liittyvä ohjaus aloitetaan riittävän varhain. Suunnittelussa otetaan huomioon oppilaan yksilölliset taipumukset, oppimisen ja opiskelun tuen tarve ja koulutuksen mahdollistamat työllisyysnäkökymät. Oppilaalle ja hänen huoltajalleen tarjotaan mahdollisuuksia tutustua oppilaalle soveltuviin perusopetuksen jälkeisiin jatko-opintomahdollisuuksiin. Oppilaalle ja huoltajalle annetaan riittävästi tietoa oppimisen ja opiskelun tuen jatkumisen mahdollisuuksista perusopetuksen jälkeisissä opinnoissa sekä tarvittaessa muista tukimuodoista.

### **Formatiivinen arviointi oppilaanohjauksessa vuosiluokilla 7–9**

Oppilaanohjauksesta ei anneta arvosanaa kuten muista oppiaineista. Oppilaanohjauksessa arviointi on formatiivista arviointia, joka perustuu oppilaiden itsearviointiin sekä vuorovaikutteiseen, ohjaavaan ja kannustavaan palautteeseen eri ohjaustoimien yhteydessä.

Oppilaat pohtivat yhdessä opettajan kanssa ja oppivat arvioimaan valmiuksiaan, osaamistaan ja taitojaan, toimintakykyään, toimijuuttaan ja voimavarojaan, ohjaus- ja tuentarpeensa määrää ja laatua sekä ryhmätyö- ja vuorovaikutustaitojaan. Oppilaita ohjataan tunnistamaan arvojen, uskomusten ja itselleen merkittävien ihmisten vaikutusta valintoihin ja päätöksiin. He harjaantuvat arvioimaan tiedonhankinta- sekä tieto- ja viestintäteknologian taitojaan koulutus- ja työelämätiedon hankkimisessa. Oppilaita kannustetaan kiinnittämään huomiota myös taitoonsa tunnistaa eri tietolähteiden luotettavuutta ja tarkoituksenmukaisuutta. Oppilaita ohjataan tiedostamaan erilaisten itsearviointimenetelmien ja -välineiden taustat sekä tunnistamaan niiden käyttömahdollisuuksia omassa urasuunnittelussaan. Opettajan tuella oppilaat oppivat löytämään tuki- ja ohjauspalveluita tarjoavat tahot koulussa ja yhteiskunnassa sekä kehittävät taitoaan hakea tarvitsemiaan palveluita.

### Oppilaanohjauksen järjestämiseen liittyvät rakenteet Saimaanharjun koulussa

#### Ohjaus ja oppilaanohjaus

Ohjaus muodostaa koko perusopetuksen ajan kestävän jatkumon, jonka toteutuminen taataan siten, että aikuiset toimivat yhteistyössä koko koulupolun ajan. Ohjaustyöhön osallistuvat kaikki oppilaan opintopolkuun ja nivelvaiheisiin liittyvät toimijat. Ohjauksella tuetaan oppilasta ja hänen huoltajaansa kulloisenkin tarpeen ja tilanteen vaatimusten mukaan.

Ohjauksen tavoitteena on tukea oppilaan opiskelua, kasvua ja kehitystä sekä antaa valmiuksia jatko-opintoihin ja työelämään siirtymiseen. Ohjausta annetaan kahdella tasolla:

- opetussuunnitelman mukaisesti oppilaanohjauksena, joka muodostuu henkilökohtaisesta, pienryhmä- ja luokkaohjauksesta sekä tarpeen mukaan tehostetusta henkilökohtaisesta oppilaanohjauksesta
- koko koulun ohjauksena, joka perustuu koulun opetussuunnitelmaan. Oppilaanohjauksessa päävastuu on oppilaanohjaajalla; ohjausta tekee koko koulun henkilökunta toteuttaessaan kasvatusta ja opetustyötä omalta osaltaan.

## Toimintatavat sekä työn- ja vastuunjako Saimaanharjun koulussa

Vuosiluokkien 7–9. ohjauksesta vastaavat kaikki oppilasta opettavat opettajat. Varsinaisesta oppilaanohjauksesta huolehtii oppilaanohjaaja, joka koordinoi ohjausta yhteistyössä ryhmänohjaajien, aineenopettajien, erityisopettajien, oppilashuollon henkilöstön sekä muiden koulun ulkopuolisten yhteistyötahojen kanssa.

### **Oppilaanohjaaja**

Oppilaanohjaaja on ohjauksen asiantuntija koulussa. Hänellä on päävastuu oppilaanohjauksen suunnittelusta ja toteutuksesta vuosiluokilla 7–9. Oppilaanohjaajan tehtävät liittyvät oppilaan kasvun tukemiseen, oppimisen ohjaamiseen ja urasuunnitteluun. Oppilaan itsetuntemuksen ja itseohjautuvuuden vahvistaminen koulunkäynnin eri vaiheissa ja valinnoissa, erityisesti nivelvaiheissa ja siirtymissä on keskeistä oppilaanohjaajan työssä. Oppilaanohjaaja osallistuu koulun oppilashuoltotyöhön ja on oppilashuoltoryhmän jäsen.

Työtapoina ovat oppilaanohjauksen oppitunnit, yksilöohjaus, tarvittaessa pienryhmäohjaus ja tehostettu henkilökohtainen oppilaanohjaus (luokat 8–9) sekä moniammatillinen yhteistyö. Oppilaanohjaus rakentuu vuorovaikutukselle ja yhdessä tekemiselle. Luokkamuotoisessa ohjauksessa harjoitellaan vuorovaikutustaitoja ja rohkaistaan näkemään erilaisuus rikkautena. Henkilökohtaisilla tehtävillä ja itsearviointilla sekä oppilaan aktiivisella toiminnalla on keskeinen merkitys oppilaanohjauksessa.

Henkilökohtaisessa ohjauksessa käsitellään oppilaan asioita luottamuksellisesti ja tarvittaessa ohjataan oppilas oppilashuoltopalveluiden tai muiden tarvittavien palveluiden piiriin. Henkilökohtainen ohjaus ajoittuu 7. luokkalaisilla alkusyksyyn, 8. luokkalaisilla loppukevääseen, mutta tarvittaessa sitä järjestetään muinakin ajankohtina. Yhdeksännellä luokalla henkilökohtainen ohjaus ajoittuu pääasiassa loppusyksyyn ja alkuvuoteen, ennen yhteishakua-aikaa.

### *Jatko-opintoihin ohjaus ja yhteishaku*

Yhteishakuun liittyvät asiat ovat oppilaanohjaajan keskeistä vastuualuetta. Oppilaanohjaaja tekee yhteistyötä koulun henkilöstön sekä huoltajien kanssa oppilaan opiskeluun, urasuunnitteluun ja jatko-koulutukseen liittyvissä asioissa ja tiedottaa yhteishakuun liittyvistä asioista. Huoltajille varataan mahdollisuus osallistua 9. luokalla järjestettävään henkilökohtaiseen jatko-opintoihin keskittyvään ohjauskeskusteluun. Huoltajatapaamiset ovat pääsääntöisesti kevätlukukauden alussa, ennen yhteishakua, mutta tarvittaessa jo aiemmin.

Erityistä tukea tarvitsevien oppilaiden kohdalla korostuu oppilaan jatko-opintoihin siirtymisen tukeminen tarvittavin keinoin. Tukea tarvitsevan oppilaan (erityinen tuki, tehostettu tuki) ohjaus jatko-opintoihin on yksilöllisempää ja aloitetaan riittävän varhain ja tarvittaessa tehdään moniammatillista yhteistyötä lähialueen toisen asteen oppilaitosten sekä muiden tahojen kanssa. Ryhmänohjaaja voi pyytää oppilaanohjaajan mukaan oppilaan arviointikeskusteluun sekä tarvittaessa muihinkin oppilasta koskeviin palavereihin.

Koulun vaihtuessa ja siirtymävaiheissa oppilaanohjaaja osallistuu valmisteluun ja ohjaa oppilasta siirtymiseen liittyvissä asioissa. Oppilaanohjaaja vastaa oppilaiden ohjauksesta jatkokoulutukseen hakemisessa, yhteishaun järjestelyistä, oppilaiden sijoittumisen seuraamisesta ja ilman opiskelupaikkaa jäävien jälkiohjauksesta sekä seurannasta toiselle asteelle siirryttäessä (Valpas - oppilaitos- perusasteen hakeutumisen valvonta).

### *Tehostettu henkilökohtainen oppilaanohjaus*

Tehostettua henkilökohtaista oppilaanohjausta annetaan niille 8. ja 9. luokkien oppilaille, jotka tarvitsevat jatko-opintoihin hakeutumiseen liittyvää tehostettua tukea. Painopisteenä on jatko-opintovalmiuksien kehittäminen sekä sopiviin jatko-opintoihin ohjaaminen. Tehostetun henkilökohtaisen oppilaanohjauksen tarpeen arvioi ensisijaisesti oppilaanohjaaja oppilaanohjauksen sisältöjen ja tavoitteiden näkökulmasta.

Tehostettua henkilökohtaista oppilaanohjausta saavalle oppilaalle laaditaan henkilökohtainen jatko-opintosuunnitelma. Suunnitelmassa kuvataan oppilaan vahvuudet, kiinnostuksen kohteet, osaamisalueet, tavoitteet sekä keinot niiden toteuttamiseksi. Suunnitelman laadinnasta vastaa oppilaanohjaaja yhteistyössä oppilaan ja hänen huoltajansa kanssa. Suunnitelman laatimiseen osallistuvat tarvittaessa myös muut asiantuntijat. Suunnitelma kirjataan Wilmaan. Lisäksi tehostettua henkilökohtaista oppilaanohjausta saavan oppilaan on mahdollista tarvittaessa saada Sampon (Saimaan ammattiopisto) järjestämää, räätälöityä jatko-opintoihin liittyvää uraohjausta.

### *Työelämään tutustumisen järjestelyt*

Työelämään tutustuminen (TET) aloitetaan 8. luokalla (kolme päivää). Yhdeksännen luokan TET-viikko pidetään ennen yhteishakua, jotta oppilas pystyy hyödyntämään kokemuksiaan oman tulevaisuuden suunnittelussa. Työelämään liittyviä muita sisältöjä käsitellään TET:n yhteydessä sekä omina kokonaisuuksina oppilaanohjauksen oppitunneilla.

Oppilaita kannustetaan valitsemaan TET-paikka omien kiinnostusten pohjalta ja omat sen hetkiset tulevaisuuden suunnitelmat huomioiden. Samalla harjoitellaan myös työnhakua ja työelämän pelisääntöjä. Työelämään tutustumista on mahdollisuus toteuttaa myös yhteistyössä Saimaan ammattiopiston kanssa. TET:n yhteydessä oppilaat raportoivat ja arvioivat työelämästä saamiaan kokemuksia vuorovaikutuksessa muiden kanssa.

Eriyisen tuen tai muutoin tukea tarvitsevan oppilaan TET-paikan hankinnassa tehdään tarvittaessa yhteistyötä huoltajien kanssa ja huomioidaan yksilölliset mahdollisuudet ja tuen tarpeet. Yhteyshenkilönä TET-järjestelyissä toimii oppilaanohjaaja.

Pienryhmien (Veturi ja JOPO) oppilaalla työelämään tutustumista voi olla enemmän ja TET-järjestelyistä vastaa pääasiassa oman pienryhmän opettaja.

### *Yhteistyö lähialueen toisen asteen oppilaitosten kanssa*

Oppilaanohjaaja ja pienryhmien opettajat pitävät yllä yhteyksiä lähialueella toimiviin toisen asteen oppilaitoksiin, nuorten parissa työskenteleviin tahoihin sekä järjestävät oppilaille vierailukäyntejä. Yhteistyömuodot päätetään perusasteen ja toisen asteen oppilaitosten ohjaustyöhön osallistuvien henkilöiden yhteistyöpalaverissa, joita on useampi lukuvuoden aikana. Yhteydenpito toisen asteen oppilaitoksiin on jatkuvaa ja joustavaa. Tarvittaessa voidaan sopia yksilöllisiä tutustumiskäyntejä toiselle asteelle yhteistyössä oppilaitosten ja oppilaan sekä hänen huoltajansa kanssa.

Saimaan ammattiopisto Sampo järjestää tutustumispäiviä 8.-luokkalaisille (Avoimet alat). Lisäksi järjestetään alakohtaisia tutustumispäiviä ja/tai muita opintoihin tutustumismahdollisuuksia (esim. Roadshow). Myös lähialueen lukiot järjestävät opintoihin tutustumista kahdeksännen ja yhdeksännen luokan oppilaille (tutustumiskäynnit pääsääntöisesti 8. luokkalaisille, lukiotutoreiden vierailut 9. luokkalaisille peruskouluilla). Toisen asteen oppilaitokset järjestävät vanhempainillat 9. luokkalaisten huoltajille.

Lisäksi on mahdollista järjestää henkilökohtaisia tutustumiskäyntejä niitä tarvitseville oppilaille. Perusopetuksen puolelta tutustumisessa voi olla mukana tarvittaessa opettaja, oppilaanohjaaja, erityisluokanopettaja tai ohjaaja. Halutessaan oppilas voi mennä tutustumiskäynnille myös huoltajan kanssa. Lisäksi voidaan järjestää tapaamisia oppilaan, huoltajan ja Sampon edustajien kanssa.

Tukea tarvitseville oppilaille, JOPO- ja Veturi-luokan oppilaille tai tehostettua henkilökohtaista oppilaanohjausta saavien oppilaiden kohdalla nivelvaiheessa toisen asteen opintoihin voidaan käyttää tarvittaessa Vaihdetaan saattaen -mallia. Tällöin oppilaan mukana on lähettävän koulun ohjaaja tai muu aikuinen ensimmäisinä koulupäivinä. Tätä mallia toteutetaan koulun harkinnan mukaan.

Lukioon hakevan, tukea tarvitsevan tai tehostettua henkilökohtaista oppilaanohjausta saavan oppilaan osalta otetaan yhteys lukioon hyvissä ajoin 8. tai 9. luokan aikana. Toimenpiteet suunnitellaan tapauskohtaisesti ja järjestetään tarvittaessa lukion edustajien kanssa.

#### *Harkintaan perustuva valinta - yhteistyö Saimaan ammattiopisto Sampon kanssa*

Oppilaanohjaaja auttaa yhteistyössä erityisopettajan kanssa selvittämään harkintaan perustuvan valinnan mahdollisuutta yhteishaussa. Harkintaan perustuvassa valinnassa tarvitaan liitteitä ja lausuntoja, joissa ilmenee syy/perustelu, johon halutaan vedota harkintaan perustuvassa valinnassa. Lisäksi liitteeksi tarvitaan oppilaan itsensä kirjoittama liite, josta tulee ilmi oppilaan motivaatio alalle haettaessa. Muut liitteet määräytyvät sen mukaan, millä perusteella oppilas on tehnyt harkinnanvaraisen valinnan haun. Lausuntojen (esim. psykologin tai lääkärin) tulee olla ajantasaisia. Sampon kotisivuilta löytyy tarkat tiedot harkintaan perustuvasta valinnasta. Oppilaitos tekee päätöksen oppilaaksiotosta harkinnanvaraisesti. Mikäli oppilaitos ei valitse oppilasta tätä reittiä, on hakija mukana normaalissa pisteytykseen perustuvassa valinnassa yhteishaussa.

#### *Jälkiohjaus*

Jälkiohjausta annetaan kevään yhteishaussa ilman opiskelupaikkaa jääneille perusopetuksen päättäneille oppilaille. Oppilaanohjaaja päivystää erikseen ilmoitettuna (päättö-todistuksen mukana oleva kevätmuistio) aikana koululla yhteishaun tulosten julkistamisen jälkeen ja ohjaa ilman opiskelupaikkaa jääneitä oppilaita hakemaan vapaana olevia opiskelupaikkoja jatkuvassa haussa.

Elokuussa järjestetään perusasteen oppilaanohjaajien ja erityisluokanopettajien sekä toisen asteen ja muiden tarvittavien yhteistyötahojen edustajien kanssa jälkiohjauspa-laveri. Tapaamisessa sovitaan jatkotoimenpiteet ilman jatko-opiskelupaikkaa olevien oppilaiden osalta. Oppilaanohjaajat ilmoittavat ilman opiskelupaikkaa olevien tiedot Valpas-järjestelmään sekä Valpas-kuntavalvojalle.

#### *Tiedonsiirto*

Tiedonsiirrossa toisen asteen oppilaitoksiin huolehditaan siitä, että oppilaan uusi oppilaitos saa käyttöönsä tuen piirissä olevan oppilaan opiskeluun liittyvät välttämättömät tiedot. Saimaan ammattiopisto Sampo järjestää elokuussa tiedonsiirtopalaverin perusopetuksen laaja-alaisten erityisopettajien sekä erityisluokanopettajien kanssa. Palave-ri-ssa välitetään tehostetun tai erityisen tuen piirissä olleen opiskelijan tiedot ja luovutetaan ne pedagogiset asiakirjat, joihin on saatu huoltajalta tiedonsiirtolupa. Lukioden ja muulle hakeneiden kohdalla tiedonsiirto hoidetaan tapauskohtaisesti, pääsääntöisesti postitse.

Perusopetuksen aikana koulua vaihtavan oppilaan kohdalla oppilaanohjaaja ja/tai erityisopettaja toimittaa opetuksen järjestämisen kannalta välttämättömät tiedot ja huol-tajan antamalla tiedonsiirtoluvalla varustetut asiakirjat (erityinen tuki ja tehostettu tuki) tulevaan oppilaitokseen.



## *Siirtyminen 6. vuosiluokalta 7. vuosiluokalle*

Oppilaanohjaaja ja erityisopettaja vierailevat alakouluissa kevään aikana. Oppilaanohjaaja kertoo oppilaille opiskelusta yläkoulussa ja erityisopettaja keskustelee luokanopettajan kanssa oppilaiden mahdollisista tuen tarpeista, joita tulee ottaa huomioon luokkia muodostettaessa. Siirtymävaiheen palaverit järjestetään 6. vuosiluokkien osalta keväällä ja elokuussa yhteistyössä alakoulun henkilöstön kanssa. Yläkoulun alkaessa järjestetään vielä yhteispalaveri oppilastiedonsiirroista yläkoulun ja luokanopettajien kesken. Yläkoulun rehtori kutsuu palaverin jäsenet koolle ja on paikalla niissä.

Toukokuussa järjestetään vierailupäivä tuleville seiskaluokkalaisille, jolloin he pääsevät tutustumaan uuteen kouluun, luokkatovereihinsa sekä ryhmänojaajaansa. Päivän toteutuksessa on mukana kuraattori ja nuorisotoimen edustajia sekä tukioppilaat mahdollisuuksien mukaan. Lukuvuoden alkaessa järjestetään ryhmäytystä sekä vanhempainilta. Ryhmäytymisen organisoinnissa on koulun henkilöstön lisäksi vahvasti mukana tukioppilaat sekä nuorisotoimen, seurakunnan että oppilashuollon henkilöstöä.

### **Erityisopettaja**

Erityisopettaja on erityisopetuksen asiantuntija koulussa. Hän antaa erilaisin joustavin järjestelyin opetusta oppilaille, joilla on opiskelussa tuen tarvetta tai oppimisvaikeutta. Hän osallistuu oppimisvaikeuksien ennaltaehkäisyyn, tunnistamiseen, tukitoimien suunnitteluun ja toteutukseen yhteistyössä muun henkilöstön kanssa (HOJKS ja oppimisuunnitelma).

Päättövaiheessa erityisopettaja tekee yhteistyötä oppilaanohjaajan kanssa tehostettua ja erityistä tukea saavien oppilaiden jatko-opintojen suunnittelussa. Opetustyön ohella erityisopettajan työhön kuuluu mm. konsultointia, oppilashuollolliseen työhön osallistumista sekä tukitoimien selvittelyä ja järjestämistä yhdessä huoltajien ja moniammatillisten verkostojen kanssa.

### **Ryhmänojaaja**

Ryhmänojaaja on oman luokkansa lähiohjaaja ja seuraa luokkansa oppilaiden koulunkäynnin sujumista. Tehtäviin kuuluu yhteistyö luokan, oppilaiden, huoltajien, muiden opettajien ja oppilashuollon henkilöstön kanssa oppilaan koulunkäyntiin liittyvissä asioissa. Ryhmänojaaja on luokkansa oppilaiden lähitukihenkilö luokan ryhmäytymiseen, yhteishenkeen ja koulussa viihtymiseen liittyvissä asioissa.

Ryhmänojaaja seuraa oppilaiden koulunkäynnin säännöllisyyttä ja koulumenestystä, selvittää poissaolojen syyt ja kannustaa oppilaita koulutyössä. Hän seuraa oppilaiden jaksamista ja hyvinvointia sekä puuttuu ongelmiin, tarvittaessa yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa. Ryhmänojaaja järjestää oppilaiden arviointikeskustelut ja mahdolliset palaverit sekä kutsuu tarvittaessa paikalle muita henkilöitä (oppilaanohjaaja, erityisopettaja, kuraattori, rehtori, aineenopettajat ym.).

### **Aineenopettaja**

Aineenopettaja on oman oppiaineensa opetuksen ja pedagogisen ohjauksen asiantuntija. Hän vastaa oppiaineensa oppimisen ja opiskelutekniikan ohjauksesta ja opettamisesta. Hän seuraa ja arvioi oppilaan oppimista, oppitunneille osallistumista ja informoi huoltajaa arvioinnista ja oppilaan menestymisestä oppiaineessa. Aineenopettaja huolehtii oppiaineensa opiskeluryhmän ryhmäytymisestä ja luo myönteistä opiskeluympäristöä oppiaineen tunnilta. Hän vastaa turvallisuudesta omilla oppitunneillaan. Aineenopettaja kartoittaa oppilaan tuen tarpeita oppiaineessaan, osallistuu tukitoimien suunnitteluun yhteistyössä erityisopettajan ja muiden opettajien kanssa. Lisäksi hän seuraa

oppilaan jaksamista ja puuttuu huolenaiheisiin yhteistyössä oppilashuollon ja huoltajien sekä koulun henkilöstön kanssa sekä tiedottaa huolenaiheista tilanteen ja huolenaiheen mukaan ryhmänohjaajaa, erityisopettajaa, oppilaanohjaajaa, rehtoria tai oppilashuollon henkilöstöä

### **Koulunkäynninohjaaja**

Koulunkäynninohjaajan tehtävä on oppilaiden oppimisen, toimintakyvyn sekä kokonaisvaltaisen kasvun ja kehityksen tukeminen. Ohjaaja tukee oppilaan työskentelyä ja suunnittelee toimintaansa yhteistyössä aineenopettajan sekä muun henkilöstön ja asiantuntijoiden kanssa. Tavoitteena on ohjata oppilasta mahdollisimman itsenäiseen työskentelyyn oppilaan ikätason ja edellytysten mukaisesti.

### **Koulun muu henkilökunta**

Koulun muu henkilökunta tukee koulutyön sujumista ja koulun kasvatustavoitteita.